

Nr 36

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående godkännande av en av Unescos generalkonferens antagen konvention mot diskriminering inom undervisningen; given Stockholms slott den 3 mars 1967.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att godkänna en av generalkonferensen för Förenta Nationernas organisation för uppfostran, vetenskap och kultur (Unesco) antagen konvention mot diskriminering inom undervisningen.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro,
enligt Dess nådiga beslut:

BERTIL

Ragnar Edenman

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås, att riksdagen godkänner en av Unescos generalkonferens vid dess elfte session år 1960 antagen konvention mot diskriminering inom undervisningen.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 3 mars 1967.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, KLING, EDENMAN, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON, GUSTAFSSON, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF.

Chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Edenman, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *godkännande av en av Unescos generalkonferens den 14 december 1960 antagen konvention mot diskriminering inom undervisningen* samt anför.

En utredning om diskriminering inom undervisningen företogs i mitten av 1950-talet inom FN:s kommission för de mänskliga rättigheterna. Utredningen ingick som ett led i ett omfattande arbetsprogram för åtgärder mot diskriminering på olika områden av samhällslivet. Vid redovisningen av utredningens resultat våren 1957 underströks behovet av en särskild internationell överenskommelse mot diskriminering inom undervisningen. Unesco nämndes som ett lämpligt forum för en sådan överenskommelse. Unescos styrelse beslöt i maj 1958 att ta upp frågan på dagordningen för nästa generalkonferens. Vid sin tionde session hösten 1958 beslöt generalkonferensen, sedan den konstaterat att olikheter i fråga om tillfälle till utbildning existerar i många delar av världen, att upprätta förslag dels till rekommendationer till medlemsstaterna och dels till en internationell konvention mot olika slag av diskriminering inom undervisningen. Konferensen uppdrog åt Unescos generaldirektör att underställa medlemsstaterna utkast till texter och att år 1960 tillsätta en expertgrupp med uppgift att utarbeta slutliga textförslag till generalkonferensens elfte session. Den 14 december 1960 antog generalkonferensen med 60 röster mot 2 nedlagda en konvention kallad »Convention against Discrimination in Education». Sveriges delegation röstade för konventionens antagande. Generalkonferensen antog därjämte enhälligt en rekommendation av samma materiella innehåll som konventionen.

Konventionen trädde i kraft den 22 maj 1962.

Hittills har 36 stater anslutit sig till konventionen, nämligen Frankrike, Israel, Centralafrikanska republiken, Storbritannien, Förenade arabrepubliken, Liberia, Sovjetunionen, Kuba, Bulgarien, Vitryssland, Ukraina, Norge (8.1.63), Kuwait,

Nya Zealand, Tjeckoslovakien, Dahomey, Costa Rica, Danmark (4.10.63), Argentina, Albanien, Ungern, Rumänien, Polen, Jugoslavien, Libanon, Mongoliet, Filippinerna, Guinea, Madagaskar, Kina, Malta, Nederländerna, Italien, Australien, Peru och Indonesien.

I skrivelser den 8 november 1961 och den 18 maj 1965 har *svenska unescorådet* hemställt, att Kungl. Maj:t vidtar erforderliga åtgärder för Sveriges anslutning till konventionen och utfärdar nödvändiga anvisningar för konventionens tillämpning.

Konventionen torde i engelsk text och svensk översättning få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga*.

Konventionens innehåll

Konventionen omfattar inledning och nitton artiklar.

I *artikel 1* definieras uttrycken »diskriminering» och »undervisning». Diskriminering innebär varje åtskillnad, uteslutning, begränsning eller fördel på grund av ras, hudfärg, kön, språk, religion, politiska eller andra åsikter, nationellt eller socialt ursprung, ekonomiska villkor eller börd, med syfte eller verkan att upphäva eller inskränka likställighet inom undervisningen. Med undervisning (education) avses alla typer och nivåer av undervisning. Som exempel på diskriminering inom undervisningen omnämns särskilt fall då en person eller grupp vägras tillträde till undervisning eller hänvisas till undervisning på lägre nivå samt fall då skilda undervisningssystem eller läroanstalter inrättas eller bibehålls för vissa personer eller grupper eller då en person eller grupp påtvingas villkor som är oförenliga med mänsklig värdighet. Enligt *artikel 2* skall särundervisning av elever av olika kön inte anses som diskriminering, förutsatt att undervisningens kvalitet och kompetensvärde är desamma för båda grupperna. Särundervisning av religiösa och språkliga skäl innebär inte heller diskriminering, om gängse kvalitetskrav uppfylls och deltagande i sådan undervisning är frivillig. Under nyssnämnda förutsättningar utgör konventionens bestämmelser inte heller hinder för förekomst av privata läroanstalter vid sidan av de offentliga. Artiklarna 3—7 innehåller en uppräknning av de konkreta åtgärder, som staterna har att vidta för att uppfylla konventionens bestämmelser. Enligt *artikel 3* skall fördragsslutande stater förbinda sig att upphäva varje författningsbestämmelse, förvaltningsföreskrift eller förvaltningspraxis, som innebär diskriminering inom undervisningen. De skall se till, att ingen diskriminering förekommer vid intagning av elever till läroanstalter och inte tillåta någon åtskillnad, annat än på grund av förtjänst eller behov, mellan medborgare i vad avser skolavgifter, stipendier eller andra former av studiehjälp samt nödiga tillstånd och andra anordningar för studier utomlands. De skall inte heller tillåta att myndigheternas bistånd till läroanstalter inskränks eller utökas enbart på grund av att eleverna tillhör en viss grupp.

De skall ge utländska medborgare, som är bosatta (resident) inom landet, samma tillträde till undervisning som de egna medborgarna. *Artikel 4* ålägger fördragsslutande stater att föra en nationell politik som tillgodoser allas rätt till grundläggande undervisning och vidareutbildning efter förmåga. *Artikel 5* innehåller allmänna uttalanden om undervisningens uppgift att främja förståelse mellan folken och stärka respekten för mänskliga rättigheter, om föräldrars frihet i fråga om barnuppfostran, om religionsfrihet och om folkminoriteters rätt till egen undervisningsverksamhet. Enligt *artikel 6* skall framtida Unescorekommendationer mot diskriminering inom undervisningen uppmärksammas. *Artikel 7* ålägger fördragsslutande stater att avge periodiska rapporter till generalkonferensen om tillämpningen av konventionens bestämmelser. Handläggning av tvister behandlas i *artikel 8*. Enligt *artikel 9* är reservationer mot konventionen ej tillåtna. Konventionen innebär enligt *artikel 10* ingen minskning av rättigheter enligt andra internationella avtal, som inte strider mot konventionens bokstav eller anda. Frågor om ratifikation och ikraftträdande behandlas i *artiklarna 12—14*. *Artikel 15* innehåller regler för konventionens tillämpning beträffande icke självstyrande områden. Enligt *artikel 16* äger varje fördragsslutande stat när som helst uppsäga konventionen med verkan tolv månader efter deposition av uppsägningsinstrument. *Artikel 17* ålägger generaldirektören att underrätta medlemsstaterna m. fl. om mottagna ratifikations- och uppsägningsinstrument. Enligt *artikel 18* får konventionen ändras av Unescos generalkonferens. Ändring binder endast stater, som ansluter sig till konventionen i dess ändrade lydelse. *Artikel 19* föreskriver registrering av konventionen hos Förenta Nationernas generalsekretariat.

Remissyttrandena

Yttranden har avgivits år 1961 av skolöverstyrelsen, överstyrelsen för yrkesutbildning och läroverkslärarnas riksförbund samt år 1966 av arbetsmarknadsstyrelsen och universitetskanslersämbetet.

Samtliga yttranden från år 1961 har inhämtats av svenska unescorådet och hänför sig dels till ifrågavarande konvention, dels till den vid samma generalkonferens antagna rekommendationen. Övriga yttranden har avgivits till Kungl. Maj:t och avser endast konventionstexten.

Skolöverstyrelsen tillstyrker Sveriges anslutning till konventionen.

Dåvarande *överstyrelsen för yrkesutbildning* hade ingen erinran mot att hörande frågor görs till föremål för en internationell överenskommelse. Överstyrelsen ansåg dock, att en rekommendation är att föredraga framför en konvention bl. a. med hänsyn till de stora olikheter yrkesskolväsendet företer i olika länder. Våra yrkesskolor är i princip öppna för alla oberoende av kön, nationalitet, ras m. m. Det finns alltså inte några formella hinder för t. ex. en utländsk

medborgare att vinna inträde vid svenska yrkesskolor. Överstyrelsen påpekade dock, att det i allmänhet torde föreligga en företrädesrätt för svenska medborgare framför utländska, i varje fall om de senare inte är bosatta i Sverige. Vid yrkesskolorna i vårt land utbildas den arbetskraft, som med tiden skall ställas till det svenska näringslivets förfogande. Det är enligt överstyrelsens förmenande därför naturligt, att man i första hand tar in elever som kan förväntas stanna kvar i landet efter utbildningens slut. Överstyrelsen har vidare erinrat om de problem som språkfrågan och svårigheterna att bedöma utländska sökandes förkunskaper utgör i det här sammanhanget.

Läroverkslärarnas riksförbund, numera Lärarnas riksförbund, förordar eftertryckligt att vårt land ratificerar konventionen. Förbundet framhåller vikten av en överenskommelse med statsrättsligt bindande kraft. Erfarenheter från Unescos generalkonferenser tyder enligt förbundet omisskänligt på, att sådana stater där rasfrågorna alltjämt i viss utsträckning kvarstår som olösta, är böjda för att nöja sig med rekommendationer, som lämnar den enskilda nationen fria händer att tillämpa dokumenten. Skulle Sverige inte ratificera en konvention mot rasdiskriminering, kan det enligt förbundets mening med skäl befaras, att man på sina håll ute i världen skulle komma att tolka detta som om vi trots allt hade något att dölja för internationell insyn på detta viktiga område av de mänskliga rättigheterna.

Med hänsyn bland annat till konventionens syfte tillstyrker *arbetsmarknadsstyrelsen* att Sverige ratificerar densamma. Beträffande utlänningars tillträde till undervisning framhåller styrelsen att den ökade invandringen från andra länder kan komma att betyda, att ett större antal utländska medborgare än vad som nu är fallet söker sig till utbildningsanstalter av skilda slag i vårt land. Såvitt styrelsen kunnat utröna, finns det för närvarande, med något undantag, inte några formella intagningsbestämmelser som hindrar en utländsk medborgare från att vinna inträde vid en utbildningsanstalt. Däremot prövas givetvis hans formella kunskapsnivå och möjlighet att följa undervisningen. De problem som kan komma att uppstå torde enligt arbetsmarknadsstyrelsen i första hand gälla undervisning på universitetsnivå och beröra ett relativt litet antal personer.

Även *universitetskanslersämbetet* finner övervägande skäl tala för en svensk anslutning till konventionen. Ämbetet vill dock erinra om att kunskaper i svenska ofta utgör förutsättning för att studier skall kunna bedrivas vid svenska läroanstalter. Vidare framhåller ämbetet, att det vid överskott av antal sökande till utbildningsplatser inom vissa s. k. spärrade utbildningsvägar kan finnas skäl att i regel lämna svensk sökande företräde framför utländsk, eftersom dessa utbildningsvägar dimensionerats utan hänsyn till att utlänningar kan komma att beredas tillträde. Ett genomförande av den i konventionen förutsatta ordningen torde enligt ämbetet medföra ett utökat behov av sådana utbildningsplatser.

Departementschefen

De underliggande värderingarna i »Convention against Discrimination in Education» är allmänt accepterade i vårt land och har, så långt frågan haft aktualitet, länge varit principiellt vägledande för vårt handlande på detta område. Unescos strävanden att åstadkomma lika villkor för alla människor i fråga om möjligheter till utbildning, som bl. a. tagit sig uttryck i nämnda konvention, anser jag förtjäna allt stöd från svensk sida. Såvitt avser svenska medborgare uppfyller gällande bestämmelser och rådande praxis på undervisningens område helt konventionens krav. Vad beträffar utländska medborgare är konventionens bestämmelser, från vilka det inte medges möjlighet till förbehåll, i vissa avseenden sådana att en tillämpning på svenska förhållanden kan medföra problem. Enligt artikel 3 förbinder sig fördragsslutande stater att ge i resp. land bosatta utländska medborgare samma tillgång till undervisning som de egna medborgarna. När det gäller tillträde till de icke-obligatoriska utbildningsvägarna kan man som remissinstanserna påpekat inte bortse från att personer med enbart utländsk uppfost-
ran och skolgång har ett visst handikapp i konkurrensen med svenska sökande. Till stor del beror detta på de tillämpande myndigheternas svårigheter att bedöma kompetensvärdet av utländska betygshandlingar. Språkfrågan är vidare ett ständigt återkommande problem i det här sammanhanget. Vad beträffar de s. k. spärrade utbildningsvägarna på universitets- och högskolenivå vill jag även framhålla, att antalet platser här bestäms bl. a. med hänsyn till vårt lands behov av utbildad arbetskraft.

I artikel 5 framhålls bl. a. det väsentliga i att respektera föräldrars frihet att, inom ramen för formerna för landets rättstillämpning, tillförsäkra sina barn en religiös och moralisk uppfostran i överensstämmelse med föräldrarnas egen övertygelse. I anslutning härtill vill jag erinra om, att statsmakterna vid skilda tillfällen beslutat om att religionsundervisningen inom det allmänna skolväsendet skall vara objektiv, och att det enligt skollagen finns möjlighet till befrielse från undervisning i kristendoms- resp. religionskunskap för elev som tillhör annat trossamfund än svenska kyrkan.

Som ett uttryck för Sveriges allmänna inställning till konventionens syften och vår vilja till internationellt samarbete även på utbildningens område, anser jag att Sverige bör ratificera konventionen. Jag vill erinra om att Kungl. Maj:ts tidigare denna dag godkänt innehållet i tre inom Europarådet upprättade överenskommelser, nämligen dels en konvention om tillgodoräknande av studietid som tillbringats vid utländskt universitet, dels en konvention om erkännande av utländsk grundexamen för tillträde till fortsatta akademiska studier, dels ett protokoll om tillträde till universitet och högskolor för innehavare av avgångsbetyg från utländska skolor. Protokollet utgör ett tillägg till den s. k. europeiska diplomkonventionen, som Sverige ratificerat år 1960.

Under åberopande av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att godkänna den av Unescos generalkonferens den 14 december 1960 antagna konventionen mot diskriminering inom undervisningen.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten

Konvention mot diskriminering inom undervisningen

Generalkonferensen för Förenta Nationernas organisation för uppfostran, vetenskap och kultur, samlad i Paris till sin 11:e session från den 14 november till den 15 december 1960,

som erinrar om att den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna hävdar principen om icke-diskriminering och förklarar att varje människa har rätt till undervisning,

som beaktar att diskriminering inom undervisningen kränker de rättigheter som uttryckts i denna deklaration och

som beaktar att Förenta Nationernas organisation för uppfostran, vetenskap och kultur enligt sin stadga har till ändamål att åstadkomma samarbete mellan länderna i syfte att främja allmän respekt för mänskliga rättigheter och lika tillträde för alla till undervisning,

som inser att Förenta Nationernas organisation för uppfostran, vetenskap och kultur, samtidigt som den respekterar olikheterna i de nationella undervisningssystemen, följaktligen är skyldig inte bara att fördöma varje form av diskriminering inom undervisningen utan även att främja lika tillträde och lika behandling för alla inom undervisningen,

som fått sig förelagt förslag rörande de olika sidorna av diskriminering inom undervisningen under punkt 17.1.4 på dagordningen för sessionen,

som vid sin 10:e session beslutat att denna fråga skulle bli föremål för en internationell konvention ävensom för rekommendationer till medlemsstaterna, antager denna konvention den 14 december 1960.

Artikel 1

1. I denna konvention skall uttrycket »diskriminering» avse varje åtskillnad, uteslutning, begränsning eller fördel på grund av ras, färg, kön, språk, religion, politiska eller andra åsikter, nationellt eller socialt ursprung, ekonomiska villkor eller börd, vars syfte eller verkan är att omintetgöra eller inskränka likställighet inom undervisningen, i synnerhet när:
  - a) en person eller grupp av personer berövas tillträde till undervisning av vilket slag eller på vilken nivå det vara må;
  - b) en person eller grupp av personer hänvisas till undervisning av lägre standard;
  - c) bortsett från innehållet i denna konventions artikel 2, skilda undervisningssystem eller läroanstalter inrättas eller bibehålles för vissa personer eller grupper av personer; eller
  - d) en person eller grupp av personer påtvingas villkor som är oförenliga med mänsklig värdighet.

Convention against discrimination in education

The General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, meeting in Paris from 14 November to 15 December 1960, at its eleventh session,

Recalling that the Universal Declaration of Human Rights asserts the principle of non-discrimination and proclaims that every person has the right to education,

Considering that discrimination in education is a violation of rights enunciated in that Declaration,

Considering that, under the terms of its Constitution, the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization has the purpose of instituting collaboration among the nations with a view to furthering for all universal respect for human rights and equality of educational opportunity,

Recognizing that, consequently, the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, while respecting the diversity of national educational systems, has the duty not only to proscribe any form of discrimination in education but also to promote equality of opportunity and treatment for all in education,

Having before it proposals concerning the different aspects of discrimination in education, constituting item 17.1.4 of the agenda of the session,

Having decided at its tenth session that this question should be made the subject of an international convention as well as of recommendations to Member States,

Adopts this Convention on the fourteenth day of December 1960.

Article 1

1. For the purposes of this Convention, the term "discrimination" includes any distinction, exclusion, limitation or preference which, being based on race, colour, sex, language, religion, political or other opinion, national or social origin, economic condition or birth, has the purpose or effect of nullifying or impairing equality of treatment in education and in particular:
  - a) Of depriving any person or group of persons of access to education of any type or at any level;
  - b) Of limiting any person or group of persons to education of an inferior standard;
  - c) Subject to the provisions of Article 2 of this Convention, of establishing or maintaining separate educational systems or institutions for persons or groups of persons; or
  - d) Of inflicting on any person or group of persons conditions which are incompatible with the dignity of man.

2. I denna konvention skall uttrycket »undervisning» avse alla slag och nivåer av undervisning, dess standard och kvalitet och de villkor under vilka den meddelas.

Artikel 2

Då de är tillåtna i en stat, skall följande fall inte anses utgöra diskriminering i den bemärkelse som avses i denna konventions artikel 1:

- a) inrättande eller bibehållande av skilda undervisningssystem eller läroanstalter för elever av motsatt kön, om dessa system eller läroanstalter erbjuder lika tillträde till undervisning och har en lärarstab med lika goda kvalifikationer, ävensom lokaler och utrustning av samma kvalitet samt ger eleverna tillgång till samma eller likvärdiga kurser;
- b) inrättande eller bibehållande, på religiösa eller språkliga grunder, av skilda undervisningssystem eller läroanstalter, vilka erbjuder en undervisning i överensstämmelse med föräldrars eller förmyndares önskemål, om deltagandet i sådana system och närvaron vid sådana läroanstalter är frivilliga och om den undervisning som meddelas svarar mot de standardkrav som må ha fastställts eller godkänts av vederbörande myndigheter, särskilt för undervisning på samma nivå;
- c) inrättande eller bibehållande av privata läroanstalter, om ändamålet med dessa inte är att utesluta någon grupp utan att erbjuda utbildningsmöjligheter utöver dem som ges av de offentliga myndigheterna, och under förutsättning att dessa läroanstalter förvaltas i enlighet med nämnda ändamål och den undervisning som meddelas överensstämmer med de standardkrav som må ha fastställts eller godkänts av vederbörande myndigheter, särskilt för undervisning på samma nivå.

Artikel 3

För att avskaffa och förhindra sådan diskriminering som avses i denna konvention förbinder sig fördragsslutande stater att:

- a) upphäva varje författningsbestämmelse och förvaltningsföreskrift samt avskaffa varje förvaltningspraxis, som innefattar diskriminering inom undervisningen;
- b) sörja för, genom lagstiftning om så är nödvändigt, att ingen diskriminering förekommer vid intagning av elever till läroanstalter;
- c) inte tillåta att offentliga myndigheter gör åtskillnad i behandlingen av landets egna medborgare, utom på grund av förtjänst eller behov, i vad avser skolavgifter och beviljande av stipendier eller andra former av studiehjälp och i vad avser erforderliga tillstånd och anordningar för studier utomlands;
- d) inte, i någon av de stödformer som utgår till läroanstalter från de offentliga myndigheternas sida, tillåta några inskränkningar eller fördelar som enbart grundar sig på att eleverna tillhör en viss grupp;

2. For the purposes of this Convention, the term "education" refers to all types and levels of education, and includes access to education, the standard and quality of education, and the conditions under which it is given.

Article 2

When permitted in a State, the following situations shall not be deemed to constitute discrimination, whithin the meaning of Article 1 of this Convention:

- a) The establishment or maintenance of separate educational systems or institutions for pupils of the two sexes, if these systems or institutions offer equivalent access to education, provide a teaching staff with qualifications of the same standard as well as school premises and equipment of the same quality, and afford the opportunity to take the same or equivalent courses of study;
- b) The establishment or maintenance, for religious or linguistic reasons, of separate educational systems or institutions offering an education which is in keeping with the wishes of the pupil's parents or legal guardians, if participation in such systems or attendance at such institutions is optional and if the education provided conforms to such standards as may be laid down or approved by the competent authorities, in particular for education of the same level;
- c) The establishment or maintenance of private educational institutions, if the object of the institutions is not to secure the exclusion of any group but to provide educational facilities in addition to those provided by the public authorities, if the institutions are conducted in accordance with that object, and if the education provided conforms with such standards as may be laid down or approved by the competent authorities, in particular for education of the same level.

Article 3

In order to eliminate and prevent discrimination within the meaning of this Convention, the States Parties thereto undertake:

- a) To abrogate any statutory provisions and any administrative instructions and to discontinue any administrative practices which involve discrimination in education;
- b) To ensure, by legislation where necessary, that there is no discrimination in the admission of pupils to educational institutions;
- c) Not to allow any differences of treatment by the public authorities between nationals, except on the basis of merit or need, in the matter of school fees and the grant of scholarships or other forms of assistance to pupils and necessary permits and facilities for the pursuit of studies in foreign countries;
- d) Not to allow, in any form of assistance granted by the public authorities to educational institutions, any restrictions or preference based solely on the ground that pupils belong to a particular group;

- e) giva utländska medborgare, bosatta inom deras territorium, samma tillgång till undervisning som de egna medborgarna.

Artikel 4

Fördragsslutande stater åtager sig vidare att formulera, utveckla och tillämpa en nationell politik som, genom metoder avpassade efter omständigheterna och den nationella sedvänjan, är ägnad att främja jämlikhet med avseende på möjligheter och behandling i fråga om undervisning och särskilt:

- a) göra den grundläggande skolundervisningen avgiftsfri och obligatorisk; göra undervisningen på gymnasienivå i dess olika former allmänt utbredd och tillgänglig för alla; göra högre undervisning lika tillgänglig för alla på grundval av individuell förmåga; tillse att den i lag föreskrivna skolplikten efterlevs av alla;
- b) säkerställa att undervisningens standard är likvärdig i alla offentliga läroanstalter på samma nivå och att de villkor som har samband med undervisningens kvalitet också är likvärdiga;
- c) uppmuntra och intensifiera, med lämpliga metoder, undervisning av personer, som inte fått någon grundläggande skolundervisning eller som inte fullföljt denna, samt giva dem tillfälle till fortsatt utbildning på grundval av individuell förmåga;
- d) tillhandahålla lärarutbildning utan diskriminering.

Artikel 5

1. Fördragsslutande stater är ense om att:

- a) undervisning skall syfta till full utveckling av den mänskliga personligheten och till stärkande av respekten för mänskliga rättigheter och grundläggande friheter; den skall främja förståelse, tolerans och vänskap mellan alla nationer, rasgrupper eller religiösa grupper och gynna Förenta Nationernas verksamhet för fredens upprätthållande;
- b) det är väsentligt att respektera föräldrars och andra laga målsmäns frihet, för det första att välja andra läroanstalter för sina barn än de som upprätthålles av de offentliga myndigheterna men som motsvarar de minimikrav för undervisning som må ha fastställts eller godkänts av vederbörande myndigheter och, för det andra, att på ett sätt som överensstämmer med formerna för landets rättstillämpning tillförsäkra barnen en religiös och moralisk uppfostran i enlighet med deras egen övertygelse; och ingen person eller grupp av personer skall påtvingas en religiös fostran som inte överensstämmer med hans eller deras övertygelse;
- c) det är väsentligt att tillerkänna medlemmar av nationella minoriteter rätt att bedriva egen undervisningsverksamhet, innefattande upprätthållande

- e) To give foreign nationals resident within their territory the same access to education as that given to their own nationals.

Article 4

The States Parties to this Convention undertake furthermore to formulate, develop and apply a national policy which, by methods appropriate to the circumstances and to national usage, will tend to promote equality of opportunity and of treatment in the matter of education and in particular:

- a) To make primary education free and compulsory; make secondary education in its different forms generally available and accessible to all; make higher education equally accessible to all on the basis of individual capacity; assure compliance by all with the obligation to attend school prescribed by law;
- b) To ensure that the standards of education are equivalent in all public educational institutions of the same level, and that the conditions relating to the quality of the education provided are also equivalent;
- c) To encourage and intensify by appropriate methods the education of persons who have not received any primary education or who have not completed the entire primary education course and the continuation of their education on the basis of individual capacity;
- d) To provide training for the teaching profession without discrimination.

Article 5

1. The States Parties to this Convention agree that:

- a) Education shall be directed to the full development of the human personality and to the strengthening of respect for human rights and fundamental freedoms; it shall promote understanding, tolerance and friendship among all nations, racial or religious groups, and shall further the activities of the United Nations for the maintenance of peace;
- b) It is essential to respect the liberty of parents and, where applicable, of legal guardians, firstly to choose for their children institutions other than those maintained by the public authorities but conforming to such minimum educational standards as may be laid down or approved by the competent authorities and, secondly, to ensure, in a manner consistent with the procedures followed in the State for the application of its legislation, the religious and moral education of the children in conformity with their own convictions; and no person or group of persons should be compelled to receive religious instruction inconsistent with his or their convictions;
- c) It is essential to recognize the right of members of national minorities to carry on their own educational activities, including the maintenance of

av skolor samt, beroende på varje stats undervisningspolitik, användning av eller undervisning i deras eget språk, förutsatt emellertid:

- (i) att denna rätt inte utövas på ett sätt, som hindrar medlemmarna av dessa minoriteter från att förstå kulturen och språket hos samhället som helhet eller från att delta i dess verksamhet, eller som sätter den nationella suveräniteten i fara;
  - (ii) att undervisningens nivå inte är lägre än den allmänna nivå som fastställts eller godkänts av vederbörande myndigheter; samt
  - (iii) att sådan skolgång är frivillig.
2. Fördragsslutande stater förbinder sig att vidtaga alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa tillämpningen av de principer som uppställts i första momentet av denna artikel.

Artikel 6

Vid tillämpningen av denna konvention förbinder sig fördragsslutande stater att fästa största uppmärksamhet vid varje av generalkonferensen för Förenta Nationernas organisation för uppfostran, vetenskap och kultur härefter antagen rekommendation som anger vilka åtgärder som skall vidtagas mot olika former av diskriminering inom undervisningen och som har till syfte att trygga jämlikhet ifråga om tillträde och behandling inom undervisningen.

Artikel 7

Fördragsslutande stater skall i periodiska rapporter till Generalkonferensen för Förenta Nationernas organisation för uppfostran, vetenskap och kultur vid de tidpunkter och på det sätt konferensen bestämmer giva upplysning om de lagregler och förvaltningsföreskrifter som utfärdats och de andra åtgärder som vidtagits för att tillämpa denna konvention, inbegripet åtgärder för att formulera och utveckla den nationella politik som beskrivits i artikel 4 samt om de resultat som uppnåtts och de hinder som påträffats vid tillämpningen av denna politik.

Artikel 8

Varje tvist som kan komma att uppstå mellan två eller flera fördragsslutande stater rörande tolkning eller tillämpning av denna konvention och som ej löses genom förhandlingar skall på parternas begäran, om andra sätt att bilägga tvisten misslyckas, hänskjutas till internationella domstolen för avgörande.

Artikel 9

Reservation mot denna konvention kommer inte att tillåtas.

schools and, depending on the educational policy of each State, the use or the teaching of their own language, provided however:

- (i) That this right is not exercised in a manner which prevents the members of these minorities from understanding the culture and language of the community as a whole and from participating in its activities, or which prejudices national sovereignty;
- (ii) That the standard of education is not lower than the general standard laid down or approved by the competent authorities; and
- (iii) That attendance at such schools is optional.

2. The States Parties to this Convention undertake to take all necessary measures to ensure the application of the principles enunciated in paragraph 1 of this Article.

Article 6

In the application of this Convention, the States Parties to it undertake to pay the greatest attention to any recommendations hereafter adopted by the General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization defining the measures to be taken against the different forms of discrimination in education and for the purpose of ensuring equality of opportunity and treatment in education.

Article 7

The States Parties to this Convention shall in their periodic reports submitted to the General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization on dates and in a manner to be determined by it, give information on the legislative and administrative provisions which they have adopted and other action which they have taken for the application of this Convention, including that taken for the formulation and the development of the national policy defined in Article 4 as well as the results achieved and the obstacles encountered in the application of that policy.

Article 8

Any dispute which may arise between any two or more States Parties to this Convention concerning the interpretation or application of this Convention, which is not settled by negotiation shall at the request of the parties to the dispute be referred, failing other means of settling the dispute, to the International Court of Justice for decision.

Article 9

Reservations to this Convention shall not be permitted.

Artikel 10

Denna konvention skall icke ha den verkan att den inskränker de rättigheter, som enskilda personer eller grupper må åtnjuta till följd av överenskommelser ingångna mellan två eller flera stater, där sådana rättigheter inte strider mot denna konventions bokstav eller anda.

Artikel 11

Denna konvention är upprättad på engelska, franska, ryska och spanska, varvid alla fyra texterna har lika vitsord.

Artikel 12

1. Denna konvention skall bli föremål för ratifikation eller godkännande av medlemsstaterna i Förenta Nationernas organisation för uppfostran, vetenskap och kultur i enlighet med vad deras respektive grundlagar föreskriver.
2. Instrument rörande ratifikation eller godkännande skall deponeras hos generaldirektören för Förenta Nationernas organisation för uppfostran, vetenskap och kultur.

Artikel 13

1. Denna konvention skall vara öppen för anslutning av alla icke-medlemsstater, som inbjudes härtill av styrelsen för Förenta Nationernas organisation för uppfostran, vetenskap och kultur.
2. Anslutning sker genom deposition av ett anslutningsinstrument hos generaldirektören för Förenta Nationernas organisation för uppfostran, vetenskap och kultur.

Artikel 14

Denna konvention skall träda i kraft tre månader efter dagen för deposition av det tredje instrumentet rörande ratifikation, godkännande eller anslutning, men endast i fråga om de stater som deponerat sina respektive instrument på eller före den dagen. I fråga om varje annan stat skall den träda i kraft tre månader efter deposition av dess instrument rörande ratifikation, godkännande eller anslutning.

Artikel 15

Fördragsslutande stater erkänner att konventionen är tillämplig inte bara på moderländerna utan även på alla icke självstyrande, förvaltarskaps-, kolonial- och andra områden för vars internationella förbindelser de är ansvariga; de förbinder sig, om så skulle befinnas nödvändigt, att rådgöra med regeringarna eller andra behöriga myndigheter i dessa områden vid eller före ratifikation, godkännande eller anslutning i syfte att säkerställa konventionens tillämpning i nämnda områden samt att underrätta generaldirektören för Förenta Nationernas organisation för uppfostran, vetenskap och kultur om vilka områden

Article 10

This Convention shall not have the effect of diminishing the rights which individuals or groups may enjoy by virtue of agreements concluded between two or more States, where such rights are not contrary to the letter or spirit of this Convention.

Article 11

This Convention is drawn up in English, French, Russian and Spanish, the four texts being equally authoritative.

Article 12

1. This Convention shall be subject to ratification or acceptance by States Members of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization in accordance with their respective constitutional procedures.
2. The instruments of ratification or acceptance shall be deposited with the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

Article 13

1. This Convention shall be open to accession by all States not Members of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization which are invited to do so by the Executive Board of the Organization.
2. Accession shall be effected by the deposit of an instrument of accession with the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

Article 14

This Convention shall enter into force three months after the date of the deposit of the third instrument of ratification, acceptance or accession, but only with respect to those States which have deposited their respective instruments on or before that date. It shall enter into force with respect to any other State three months after the deposit of its instrument of ratification, acceptance or accession.

Article 15

The States Parties to this Convention recognize that the Convention is applicable not only to their metropolitan territory but also to all non-self-governing, trust, colonial and other territories for the international relations of which they are responsible; they undertake to consult, if necessary, the governments or other competent authorities of these territories on or before ratification, acceptance or accession with a view to securing the application of the Convention to those territories, and to notify the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization of the territories to

konventionen sålunda är tillämplig på; denna notifikation får verkan tre månader efter den dag den mottagits.

Artikel 16

1. Varje fördragsslutande stat äger uppsäga konventionen både å egna vägnar och med avseende på varje område för vars internationella förbindelser den är ansvarig.
2. Uppsägningen skall anmälas medelst ett skriftligt instrument, som deponeras hos generaldirektören för Förenta Nationernas organisation för uppfostran, vetenskap och kultur.
3. Uppsägningen får verkan tolv månader efter mottagandet av uppsägningsinstrumentet.

Artikel 17

Generaldirektören för Förenta Nationernas organisation för uppfostran, vetenskap och kultur skall underrätta organisationens medlemsstater, sådana icke-medlemsstater som omnämnts i artikel 13 och Förenta Nationerna om alla depositioner av instrument rörande ratifikation, godkännande och anslutning, som nämnts i artiklarna 12 och 13, samt om notifikationer och uppsägningar enligt artiklarna 15 resp. 16.

Artikel 18

1. Denna konvention kan ändras av generalkonferensen för Förenta Nationernas organisation för uppfostran, vetenskap och kultur. Varje sådan ändring skall emellertid endast binda de stater som ansluter sig till den konvention varmed ändring införes.
2. Om generalkonferensen för Förenta Nationernas organisation för uppfostran, vetenskap och kultur skulle antaga en ny konvention som helt eller delvis ändrar denna konvention, skall konventionen, om inte den nya konventionen föreskriver annat, upphöra att vara tillgänglig för ratifikation, godkännande eller anslutning från och med den dag den nya konventionen träder i kraft.

Artikel 19

I enlighet med artikel 102 i Förenta Nationernas stadga skall denna konvention registreras hos Förenta Nationernas sekretariat på begäran av generaldirektören för Förenta Nationernas organisation för uppfostran, vetenskap och kultur.

which it is accordingly applied, the notification to take effect three months after the date of its receipt.

Article 16

1. Each State Party to this Convention may denounce the Convention on its own behalf or on behalf of any territory for whose international relations it is responsible.
2. The denunciation shall be notified by an instrument in writing, deposited with the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.
3. The denunciation shall take effect twelve months after the receipt of the instrument of denunciation.

Article 17

The Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization shall inform the States Members of the Organization, the States not Members of the Organization which are referred to in Article 13, as well as the United Nations, of the deposit of all the instruments of ratification, acceptance and accession provided for in Articles 12 and 13, and of the notifications and denunciations provided for in Articles 15 and 16 respectively.

Article 18

1. This Convention may be revised by the General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. Any such revision shall, however, bind only the States which shall become Parties to the revising convention.
2. If the General Conference should adopt a new convention revising this Convention in whole or in part, then, unless the new convention otherwise provides, this Convention shall cease to be open to ratification, acceptance or accession as from the date on which the new revising convention enters into force.

Article 19

In conformity with Article 102 of the Charter of the United Nations, this Convention shall be registered with Secretariat of the United Nations at the request of the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.